

Departementene

Strategi

Miljøstrategi for 2025–2030

Felles mål for departementsfellesskapets interne miljøarbeid

Miljøstrategi for departementsfellesskapet for 2025-2030

1 Innledning

Dagens miljømål ble vedtatt i 2019. Dette var første gang felles miljømål ble vedtatt for departementsfellesskapet. Satsingsområdene for miljøarbeidet og konteksten til departementsfellesskapet har endret seg siden målene ble vedtatt. I tillegg er målene tidsbegrenset til innen 2025 og revisjon av målene er derfor nødvendig. Nye mål er utarbeidet med bakgrunn i en oppdatert kartlegging av vår miljøpåvirkning. Sammenlignet med eksisterende miljømål, retter nye målsettinger oppmerksomhet mot å redusere klimagassutslipp, bedre utnyttelse av ressursbruk og overgang til en mer sirkulær økonomi.

I tildelingsbrevene til departementenes etater er det for 2024 og 2025 en fellesføring om følgende å *jobbe systematisk og helhetlig for å redusere våre klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk*. Basert på oppdatert miljøkartlegging og fellesføring tar nye miljømål utgangspunkt i å øke departementsfellesskapets ambisjoner for et mer miljøvennlig departementsfellesskap. For hvert miljømål er det foreslått tiltaksmuligheter for å synliggjøre mulighetsrommene.

1.1 Ny felles miljøpolicy

Endring av miljømålene skaper behov for endring av miljøpolicyen. Hensikten med en miljøpolicy er at den skal være en påminnelse til oss selv, interesseparter og allmennheten om at departementsfellesskapet tar miljøansvar.

Eksisterende miljøpolicy

«Departementsfellesskapet skal ved god miljøledelse kontinuerlig forbedre miljøprestasjonen, etterleve lovfestede krav, forpliktelser og øvrige forventninger.

Sammen skal vi bidra til et bærekraftig samfunn ved å redusere overforbruk, unngå unødvendig forurensning, og fremme innovasjon og klimavennlige løsninger.»

Ny miljøpolicy

«Departementsfellesskapet skal ved god miljøledelse kontinuerlig forbedre miljøprestasjonen, etterleve lovfestede krav, forpliktelser og øvrige forventninger.

Sammen skal vi bidra til et bærekraftig samfunn ved å redusere overforbruk og unngå unødvendig forurensning. Departementsfellesskapet skal redusere våre klimagassutslipp, fremme innovasjon og klimavennlige løsninger, og omstille til mer sirkulær drift.»

2 Nye miljømål

2.1 Mål om klimagassutslipp

Formål: Departementsfellesskapet skal redusere sine klimagassutslipp.

Bakgrunn

Norge har gjennom både Klimaloven og internasjonale avtaler, som Parisavtalen, forpliktet seg til spesifikke mål for reduksjon i utslipp av klimagasser. I tillegg stiller regjeringen høye krav til private virksomheter om klimarapportering og klimagassreduksjon gjennom EUs bærekraftsdirektiv. Det er viktig at departementsfellesskapet får oversikt over våre egne utslipp og viser at vi *«feier for egen dør»*.

For å jobbe målrettet med reduksjon av klimagassutslipp er det nødvendig med kunnskap om hvor utslippene til departementsfellesskapet kommer fra. Et klimagassregnskap er et nyttig utgangspunkt for målrettet innsats, og oppfølging av regnskapet er en kontinuerlig prosess der nye kilder vil kunne legges til ettersom bevissthet, tallgrunnlag og kunnskapen øker. Det fremmes derfor ikke et overordnet kvantifisert mål for reduksjon av klimagasser.

Etter initiativ fra Utenriksdepartementet (UD) utvikler Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) en modell for å koble klimaregnskap og økonomi. Utgangspunktet er DFØs eksisterende faktura- og regnskapssystem. Initiativet har som mål å digitalisere og forenkle arbeidet med klimagassregnskap for statlige virksomheter. Samtidig tar arbeidet sikte på å sidestille utslippsdata med økonomiske faktorer for å vurdere de totale kostnadene av aktiviteter og sørge for standardisert klimagassrapportering som en sentral del av styringsdata for virksomhetene. I dag samarbeider blant annet UD, DFD og DSS om dette.

Tiltaksmuligheter

DSS begynner arbeidet med å utarbeide klimagassregnskap for departementsfellesskapet. Videre vil det jobbes med arbeidet med kobling av klimaregnskap og økonomi med DFØ, slik at det fremtiden kan nyttes som standardisert verktøy for statlige virksomheters klimagassregnskap.

Miljømål 1: Departementsfellesskapet skal innen 2030 redusere CO₂-utslipp fra embetsverkets flyreiser med 20% sammenlignet med 2023 nivå.

Bakgrunn

Flyreiser er en stor kilde til klimagassutslipp fra departementsfellesskapet. Departementsfellesskapet har redusert embetsverkets totale antall flyreiser (både innen- og utenlands) med 41% fra 2019 til 2024. Parallelt er CO₂-utslippet redusert med 36%.

Nytt flyreisemål er basert på reduksjon i utslipp fremfor reduksjon i antall reiser. Dette insentiverer valg av ruter med lavere utslipp, enten fordi flyruten er mer direkte, valgt fly er nyere og mer energieffektivt, og/eller ved valg av billettklasse.

Tiltaksmuligheter

- Unngå å reise, vurdere reisers nødvendighet, vurdere antall ansatte som reiser og vurdere mulighet for videokonferanse
- Redusere reiser med businessklasse (4 348 flyvninger i 2023, utgjorde 5 985 tonn CO₂ utslipp som er i underkant av halvparten av det totale utslippet. Til sammenligning var det 19 232 flyvninger i 2023 med økonomiklasse og det tilhørende utslippet utgjorde 5 745 tonn CO₂)
- Velge flyruter med lavere utslipp (f.eks. direkte flyvninger, flyvninger med færre mellomlandinger)
- Departementsfellesskapet innfører interne retningslinjer basert på ny reisepolicy fra 2023
- Opplæring i bruk av reiseportalen til flyreiseleverandør for bedre tilrettelegging og utnyttelse av funksjoner (dette kan bidra til at departementene får bedre oversikt og kontroll over bestillinger samt mer informasjon om CO₂-utslipp)
- Redusere antall reiser med førsteklasse (45 flyvninger i 2022, utgjorde 73 tonn CO₂ utslipp)
- Redusere embetsverkets totale flyreiser (24 047 flyvninger i 2024)
- Tettere oppfølging på status på målet i løpet av året

2.2 Mål om sirkulær økonomi

Formål: Departementsfellesskapet skal bidra til overgangen fra en lineær til en sirkulær økonomi.

Bakgrunn

Verdens naturressurser er under press. Ifølge EU¹, er omkring 90 prosent av tapet av biologisk mangfold og 50 prosent av verdens totale klimagassutslipp knyttet til forbruk av naturressurser. Den økte bevisstheten til nødvendigheten av en omstilling av dagens hovedsakelig lineære, til en mer sirkulær økonomi bekreftes av regjeringen i Hurdalsplattformen². I 2024 lanserte også regjeringen *Handlingsplan for sirkulær økonomi*³. Regjeringens visjon er at Norge skal være et foregangsland i utviklingen av en grønn, sirkulær økonomi som reduserer den samlede miljø- og klimabelastningen og skaper nye arbeidsplasser i hele landet⁴.

Tiltaksmuligheter

Avfall og innkjøp er to av våre viktigste områder for miljøpåvirkning. Ved å sette tydelige mål innen avfallshåndtering og innkjøps kategorier, kan vi bidra i overgangen til en mer sirkulær økonomi. Sirkulær økonomi bygger på naturens kretsløp og skiller seg fra den lineære økonomien ved at ressurser bevares i kretsløpet og avfall unngås. En god start på arbeidet med sirkulær økonomi er derfor å ta utgangspunkt i vårt eget avfall – hva det består av, hvordan det oppstår, og hvilke muligheter vi har for å redusere eller gjenbruke det.

Sentrale KPI-er for dette arbeidet inkluderer å støtte opp om sirkulære forretningsmodeller og gjennomføring av tiltak på systemnivå knyttet til innkjøp av møbler, bruk av engangsprodukter og ikt-utstyr, samt måling av avfallsmengder.

---

¹ [A new Circular Economy Action Plan](#), European Commission 2020.

² [Hurdalsplattformen - regjeringen.no](#)

³ [Regjeringen lanserer handlingsplan for sirkulær økonomi - regjeringen.no](#)

⁴ <https://www.regjeringen.no/contentassets/0173313ba73941c6b5072c5a0ee27434/no/pdfs/handlingsplan-sirkulaer-okonomi.pdf>

IKT-området er et vesentlig miljøaspekt og det er naturlig at det legges konkrete målsetting for sirkulær IKT-tjenester. Med hensyn til omstillingen IKT-miljøene i departementsfellesskapet står i ved opprettelsen av DIO, vil forslag til målsetting for IKT-området ikke være en del av denne miljøstrategien. Hensyn til sirkulære IKT-tjenester bør innlemmes i DIO sitt strategiarbeid og ambisjoner for dette arbeidet må avklares mellom DIO og departementsfellesskapet.

Miljømål 2: Departementsfellesskapet skal innen 2030 redusere mengde restavfall med 15% sammenlignet med 2023 nivå

Bakgrunn

Avfallshåndtering er et av våre hovedområder for miljøpåvirkning. Ved å redusere mengden avfall unngås forurensning, ressurser spares og bidrar til å redusere klimagassutslipp. Et viktig aspekt for avfallsarbeidet i årene som kommer vil være en mer sirkulær tilnærming slik at avfall minimeres og ressursbruken effektiviseres. I tråd med mål om å øke kildesorteringsgrad, må vi søke å minimere mengde restavfall og sortere enda mer av avfallet.

Tiltaksmuligheter

- Departementene og SMK signerer plastpartnerskapet og forplikter seg dermed til å samarbeide om ambisiøs og vedvarende reduksjon i bruk av engangsplastprodukter knyttet til mat og servering.
- Videre utfasing av engangsemballasje (utgjør ca. 10 tonn per år i kantinen, og i tillegg kjøpte departementsfellesskapet inn over 123 002 engangskopper, tallerkener o.l. i 2024).
- Fellestjeneste for forbruksmateriell og jobbe med standardisering av sortiment.
- Iverksette sirkulær løsning for håndtørkepapir i alle bygg.
- Introdusere komprimerende avfallsbeholdere i alle bygg
- Samarbeide med kantineoperatør om reduksjon av matsvinn
- Erstatte flytende håndsåpe med faste såpestykker i dispenser (dispensere kverner såpen til håndvaskpulver) i alle bygg
- Redusere volumet av porsjonsforpakninger fra kantinetjenesten
- Forbedre kildesorteringen gjennom kommunikasjonskampanjer
- Etablere gjenbruksløsninger for møbler og innføre tjeneste for møbelforvaltning

Miljømål 3: Departementsfellesskapet skal innen 2030 oppnå en kildesorteringsgrad på 80%.

Bakgrunn

Et premiss for en overgang til en mer sirkulær økonomi er å sikre at råmaterialer kan gjenbrukes. Kildesortering av avfall er derfor avgjørende. Flere løsninger har blitt iverksatt over de siste årene som har både redusert avfallsmengden og samtidig økt sorteringsgraden til departementsfellesskapet. Når vi faser ut søppel som havner i restavfallet eller får sendt det til materialgjenvinning, øker både sorteringsgraden og ressursutnyttelsen av avfallet.

EU har et bindende mål om at 50 prosent av husholdningsavfall og husholdningslignende næringsavfall skal materialgjenvinnes i 2020, med en økning til 65 prosent i 2035. Gjennom EØS-avtalen gjelder disse målene

også for Norge⁵. For å nå målet med materialgjenvinningsgrad på 65% er det helt nødvendig å sette inn effektive tiltak og virkemidler for å nå dem. Ved å ha et mål om sorteringsgrad på 80% innen 2030 vil departementsfellesskapet bidra til at avfallet i større grad kan materialgjenvinnes.

Det beste departementsbygget (R5) hadde i 2023 en sorteringsgrad på 66%. Det er påbegynt flere miljøtiltak som vil bidra til å øke sorteringsgraden i departementsfellesskapet samtidig som mer sendes direkte til materialgjenvinning.

Tiltaksmuligheter

- Videre utfasing av engangsemballasje.
- Innføre en resirkuleringsordning for håndtørkepapir på toalettene, i dag kastes håndtørkepapir som restavfall (utgjorde i 2023 cirka 36 tonn).
- Innføre en tjeneste for kaffeservice som sikrer kildesortering av kaffegrut (utgjør ca. 1 tonn årlig bare i kaffebaren i R5, og i tillegg kjøper departementsfellesskapet inn store mengder med kaffe), potensialet er stort med hensyn til at mye av kaffegruten havner i restavfallet.
- Ombruksplattform for møbler, se møbelforvaltningstjeneste under.
- Inngå returordninger med leverandører slik at elektriske produkter, maskiner o.l. kan leveres tilbake fremfor å kastes (i 2022 benyttet departementsfellesskapet flyttetjenesteleverandøren til å kaste ca. 32 tonn med avfall som kontormøbler, maskiner, elektriske produkter o.l.). Avfallet som kastes, blir per dags dato registrert som restavfall.
- Departementsfellesskapet må være tydelig på hva som forventes til sine ansatte med hensyn til kildesortering.
- Innføre hyppige avfallsrevisjoner for å kartlegge hva som sorteres feil.

Hovedtiltak: Få på plass helhetlig forvaltning av møbler i departementsfellesskapet.

Bakgrunn

Fra 2020 til 2024 har departementsfellesskapet redusert antall møbler som kjøpes inn med 92%. I tillegg har departementsfellesskapet økt innkjøpsandelen av miljømerkede møbler. I 2018 var andelen 8,2%, mens den i 2024 var 76,6%.

Det mest miljøvennlige valget er å unngå nye innkjøp, derfor foreslås det at departementsfellesskapet skal kjøpe inn færre nye møbler og dersom det er nødvendig bør møblene enten være brukte eller miljømerket. Miljømerkede møbler har i større grad krav til utskiftbare deler og tilrettelegger dermed for å vare lengre. Tiltaket innebærer etablering av en møbelforvaltningstjeneste, som vil bidra til å forlenge møblenes levetid gjennom helhetlig forvaltning på tvers av departementsfellesskapet, herunder gjenbruk, reparasjon, vedlikehold, lagring, og sikre bedre innkjøpskontroll.

Tiltaksmuligheter

- DSS etablerer tjeneste for møbelforvaltning
- Jobbe for riktig avhending av overskuddsmøbler knyttet til nytt regjeringskvartal.
- Kartlegge og lage en oversikt over møbler og inventar
- Reparere fremfor å kjøpe nytt.

---

⁵ [Miljøindikator 4.4.1 \(miljodirektoratet.no\)](https://miljodirektoratet.no)

- Benytte ombruksplattform, slik at departementsfellesskapet kan dele eller gi vekk møbler fremfor å kaste eller kjøpe nytt.
- Benytte flytteprosesser til å se på muligheter for gjenbruk, eksempelvis til nytt regjeringskvartal

Miljømål 4: Departementsfellesskapet skal innen 2030 redusere forbruket av engangsbeholdere for mat og drikke med 90% sammenlignet med 2023 nivå.

Bakgrunn

I 2024 kjøpte departementsfellesskapet inn over 123 002 enheter med engangsemballasje gjennom fellesavtalen for forbruksmaterieil. I tillegg viser statistikk fra kantineleverandøren at det i 2024 ble kjøpt inn over 437 277 enheter med engangsemballasje. Engangsemballasje krever unødvendige naturressurser og skaper store avfallsvolumer. Engangsplastdirektivet og forslaget til ny emballasjeforordning⁶ har krav om både reduksjon i forbruk, avfallsmengder og overgang fra engangsbruk til ombruksprodukter og emballasje.

Regjeringen har sammen med Næringslivets Hovedorganisasjon, Virke, NHO Mat og Drikke, NHO Reiseliv, NHO Service og Handel, Handel og Kontor Norge og Emballasjeforeningen etablert partnerskap med Klima- og miljødepartementet om forbruksreduksjon av engangsprodukter av plast. Partnerskapet er en del av oppfølgingen av EUs direktiv om plastprodukter. Som en oppfølging av miljøstrategien, bør departementene og SMK signere regjeringens plastpartnerskap og forplikte seg dermed til å samarbeide om ambisiøs og vedvarende reduksjon i bruk av engangsplastprodukter knyttet til mat og servering.

Et mål om å kutte engangsemballasje vil redusere avfallsmengdene som produseres i departementsfellesskapet. I 2023 har DSS pilotert «Pantus» et flergangsprodukt for matbokser og et tilhørende pantesystem i kantina i R5. Løsningen har siden mars 2023 blitt utvidet til kantina i A64.

Tiltaksmuligheter

- Departementene og SMK signerer plastpartnerskapet og forplikter seg dermed til å samarbeide om ambisiøs og vedvarende reduksjon i bruk av engangs matbeholdere for hurtigmat eller ta-med-mat og drikkebegre med lokk som er laget helt eller delvis av plast
- Utvide «Pantus» til øvrige kantiner med forbruk av engangsemballasje, eller fjerne beholdere for ta-med-mat og drikke.
- Ta i bruk ombruksløsninger for engangsemballasje som erstatning.
- Stanse kjøp av engangspapp- og plastkopper i departementsfellesskapet.

---

⁶ [Engangsemballasje - Grønt Punkt Norge \(grontpunkt.no\)](https://grontpunkt.no)